REPUBLICA MOLDOVA
Mun. UNGHENI
Judecătoria UNGHENI

HOTĂRÂRE JUDECĂTOREASCĂ

30 ianuarie 2024

În cauza civilă nr. 2 – 3722/2022 *(nr. electronic – 2 – 22044039 – 51 – 2 - 30032022),* având ca obiect cererea de chemare în judecată introdusă la 30 martie 2022 și acceptată în procedura de contencios administrativ, care privește pe
având ca obiect cererea de chemare în judecată reconvențională introdusă la 25 mai 2022 și acceptată în procedură la 25 august 2022, care privește pe

Tudor ȘEPTELICI (reclamant) *împotriva* **Unității administrativ teritoriale com. MĂCĂREȘTI din raionul UNGHENI, reprezentată de primar și consiliul comunal,** (pârât)	**Unitatea administrativ teritorială com. MĂCĂREȘTI, reprezentată de primar și consiliul comunal,** (reclamant) *împotriva* **Tudor ȘEPTELICI** (pârât)
• *anularea deciziei consiliului comunal și încasarea retribuției pentru serviciile de monitorizare a lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentare cu apă potabilă, inclusiv compensarea cheltuielilor de judecată;*	• *declararea nulității absolute a contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020;*

JUDECĂTORIA UNGHENI,
în numele căreia examinează judecătorul specializat în materie civilă:
Președintele ședinței: Constantin CHILIAN, *judecător*
și Tatiana CHIORESCU, *grefier de ședință*,

- *a stabilit* dezbaterile judiciare în ședința de judecată publică, care *s-a desfășurat* în limba română la 13 iulie, 31 octombrie și 2 noiembrie 2023, inclusiv după reluarea procesului la 15 ianuarie 2024, cu participarea avocatului reclamantului și avocatului pârâtului;

- *a amânat* deliberarea și adoptarea dispozitivului hotărârii pentru 29 și 30 ianuarie 2024, fiind pronunțat la ultima dată menționată;
- *a înregistrat* cererea de apel depusă de *reclamantul* Tudor ȘEPTELICI la 1 februarie 2024, *inclusiv* ținând cont de volumul excesiv de muncă și concediu în această perioadă,

întocmește hotărârea integrală, cu următorul cuprins:

PARTEA DESCRIPTIVĂ

Pretențiile reclamantului. Procedura de stabilire a instanței de judecată competentă.

1. La 30 martie 2022, *reclamantul* Tudor ȘEPTELICI a depus prezenta cerere împotriva *pârâtului* Unitatea administrativ teritorială com. Măcărești din raionul UNGHENI.

2. La 31 martie 2022, cererea a fost repartizată, în mod aleatoriu, judecătorului Mariana STRATAN. Prin încheierea din 5 aprilie 2022, aceasta a fost acceptată în procedura contenciosului administrativ, cu enumerarea actelor ce urmează a fi efectuate pentru pregătirea cauzei și cu indicarea termenelor îndeplinirii lor (f. d. 29 – 30).

3. Prin încheierea din 3 noiembrie 2022, președintele interimar al Judecătoriei UNGHENI a redistribuit aleatoriu cauza respectivă judecătorului de contencios administrativ, Dumitru RACOVIȚĂ. La 16 noiembrie 2022, judecătorul menționat și-a declinat competența în favoarea completelor specializate în examinarea cauzelor civile (f. d. 110 – 113).

4. La 17 noiembrie 2022, cererea a fost repartizată, în mod aleatoriu, judecătorului Constantin CHILIAN. Prin încheierea din 7 decembrie 2022, judecătorul a constatat existența unui conflict negativ de competență între instanța de drept comun și de contencios administrativ. La 11 ianuarie 2023, Curtea de Apel CHIȘINĂU a stabilit competența judecătorului specializat în materie civile al Judecătoriei UNGHENI (f. d. 124 – 127).

5. Prin cererea de chemare în judecată, reclamantul a solicitat:

(1) anularea deciziei Consiliului com. Măcărești din raionul UNGHENI nr. 2/7.2 din 10 martie 2022, prin care a fost respinsă cererea prealabilă privind achitarea retribuției;

(2) încasarea din contul pârâtului a retribuției pentru serviciile de monitorizare a lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentare cu apă potabilă din sat. Măcărești în valoare de 120.000 de lei;

(3) încasarea din contul pârâtului a dobânzii de întârziere în mărime de 14.705,34 de lei;

(4) încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor judiciare, sub forma: (a) cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10.000 de lei.

6. Pentru a-și demonstra pretențiile de mai sus, reclamantul a depus la dosar, în copie, mai multe înscrisuri.

Pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare. Acțiunea reconvențională.

7. La 25 mai 2022, *pârâtul* Unitatea administrativ teritorială com. Măcărești din raionul UNGHENI a depus o referință, prin care a solicitat respingerea integrală a acțiunii. În esență, pârâtul a subliniat că (i) contractul de achiziții publice nu a fost înregistrat la trezoreria de stat;

(ii) nu a avut o acoperire financiară din partea consiliului comunal și (iii) prețul serviciilor de supraveghere a fost stabilit ilegal. În sprijinul observațiilor, pârâtul a folosit proba cu înscrisuri, inclusiv dosarul administrativ, și a solicitat audierea mai multor martori (f. d. 35 – 37).

8. La aceeași dată, pârâtul a introdus o acțiune reconvențională, solicitând

(1) declararea nulității absolute a contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020, încheiat între reclamant și primarul pârâtului.

9. La 25 august 2022, instanța a acceptat în procedură cererea de mai sus.

10. La 12 octombrie 2022, reclamantul Tudor ȘEPTELICI a depus referință, în care a cerut respingerea acțiunii reconvenționale. În special, reclamantul a menționat că noțiunile de „putere juridică” și „nulitate” sunt noțiuni distincte, ceea ce demonstrează că acest contract nu poate fi lovit de nulitate absolută. De altfel, sancțiunea respectivă intervine atunci când este prevăzută expres de dispoziția legală încălcată (f. d. 102 – 104).

11. Termenul de judecare a cauzei a fost stabilit pentru 13 și 19 iulie 2023.

Dezbaterile judiciare.

12. În clădirea Judecătoriei UNGHENI, mun. UNGHENI, instanța de judecată *a stabilit* dezbaterile judiciare în ședința de judecată publică, care *s-a desfășurat* în limba română la 13 iulie, 31 octombrie și 2 noiembrie 2023, inclusiv după reluarea procesului la 15 ianuarie 2024, *în prezența următoarelor participanți*:

- Reprezentantul reclamantului/pârâtului, avocatul Tamara CASIAN;
- Reclamantul/pârâtul Unitatea administrativ teritorială com. MĂCĂREȘTI, reprezentată de primar și consiliul comunal, reprezentat prin avocatul Alexandru PARFENI;

în lipsa următorilor participanți, *în special*:

- Reclamantul Tudor ȘEPTELICI a fost reprezentat de către avocat, în bază de mandat.

13. Judecătorul și-a întemeiat hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședință de judecată. În mod concret, *a ascultat* argumentele avocaților asupra problemelor ridicate în dezbaterile judiciare; *a luat cunoștință* de înscrisuri și *a audiat* martorii Vladimir SACACOL, Slavic SACACOL, Alina BEȘLIU și Sergiu CHILARU.

Această parte din pagină este lăsată necompletată intenționat.

MOTIVAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ

CIRCUMSTANȚELE DE FAPT.

14. Faptele cauzei, prezentate de părți, pot fi rezumate *după cum urmează*.

15. Pentru început, instanța de judecată notează că va folosi calitatea procesuală pentru ambele părți în funcție de data depunerii cererii de chemare în judecată. Astfel, pentru a înlătura orice confuzie pe parcurs, dl Tudor ȘEPTELICI va fi denumit *reclamant,* iar unitatea administrativ teritorială com. MĂCĂREȘTI, reprezentată de primar și consiliul comunal va fi denumită *pârât (în continuare* – „Primăria MĂCĂREȘTI").

16. La 10 aprilie 2014, Primăria MĂCĂREȘTI, reprezentat de primar, în calitate de beneficiar, și S.R.L. „ENERGECONOM", în calitate de antreprenor, au semnat contractul de antrepriză nr. 24/E. Conform punctului 2, antreprenorul s-a obligat să execute lucrările „Alimentarea cu apa potabilă a sat. Măcărești din raionul UNGHENI", în conformitate cu prevederile proiectului tehnic, cu detaliile de execuție, precum și (...). Contractul a fost înregistrat la Agenția Achiziții Publice la 12 mai 2014 (f. d. 9 – 12).

17. La 31 martie 2017, părțile de mai sus au semnat acordul adițional nr. 03 la contractul indicat mai sus potrivit căruia suma finală a lucrărilor constituie 14.784.202, 50 de lei (f. d. 13).

18. În contextul acestor relații contractuale, martorul Sergiu CHILARU a comunicat că Primăria MĂCĂREȘTI a avut obligația de a contribui minimum cu 15 - 20 % din costul total al lucrărilor evaluate în acordul adițional nr. 03. Sumele necesare au fost aprobate pe etape în funcție de resursele financiare ale Fondului Ecologic (*a se asculta* ședința din 31 octombrie 2023, ora 12:26:15 – 12:27:36).

19. *Reclamantul* Tudor ȘEPTELICI este responsabil tehnic la lucrări specializate și instalații aferente construcțiilor, ce se confirmă prin certificatul de atestare tehnico – profesională seria 2018 – RTLS din 31 mai 2018 până la 31 mai 2023 (f. d. 17).

20. La 20 martie 2020, *reclamantul* Tudor ȘEPTELICI (prestator) și *pârâtul* Primăria MĂCĂREȘTI, reprezentat de primarul Sergiu MANCIU (beneficiar), au încheiat contractul de prestare a serviciilor nr. 10. Potrivit punctului 1.1, prestatorul va presta servicii de monitorizare a lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentare cu apă potabilă a satului MĂCĂREȘTI (etapa

4), în conformitate cu planul efectuării lucrărilor (anexa nr. 1), convenit de ambele părți. În acest context, prețul serviciilor *reclamantului* au constituit:

- Valoarea lucrărilor inițială – 14.784.202, 51 de lei;
- Valoarea lucrărilor efectuate – 8.473.912, 40 de lei;
- Valoarea rămasă – 14.784.202, 51 - 8.473.912, 40 de lei = 6.310.290, 11 de lei;
- Prețul serviciilor – 6.310.290, 11 lei x 2 % = 126.205, 80 de lei (f. d. 15).

21. În timpul audierii din 31 octombrie 2023, martorul Sergiu CHILARU a declarat că îndeplinește funcția de contabil al primăriei din martie 2020. El a fost prezent la semnarea contractului de mai sus. Martorul a adus la cunoștință reclamantului și primarului Sergiu MANCIU despre faptul că – contractul de mai sus nu are nicio valoare juridică, deoarece nu poate fi înregistrat la trezorerie cât timp nu au fost preconizați bani pentru serviciile date în bugetul autorității publice. Scopul semnării acestui contract a fost de a oferi împuterniciri reclamantului de a se adresa la anumite autorități pentru a demonstra că este angajat în funcția de responsabil tehnic (*a se asculta* ședința din 31 octombrie 2023, ora 12:12:25 – 12:13:09). Martorul a remarcat că reclamantul a fost preîntâmpinat să se prezinte la Consiliul comunal pentru a cere sprijin financiar pentru înregistrarea contractului de mai sus.

22. Martorul Sergiu CHILARU a precizat că, *la fiecare ședință a consiliului,* reclamantul a afirmat că – face apă benevol la dânsul în sat și nu are nevoie de bani (*a se asculta* ședința din 31 octombrie 2023, ora 12:14:00 – 12:14:15). Aceeași declarație legată de „voluntariatul reclamantului” a fost confirmată de martorul Vladimir SACACOL și Slavic SACACOL.

23. În timpul audierilor din 13 iulie și 31 octombrie 2023, martorii Vladimir SACACOL, Slavic SACACOL, Alina BEȘLIU și Sergiu CHILARU au confirmat că autoritatea locală (Primăria MĂCĂREȘTI) nu a prevăzut resurse financiare pentru serviciile de monitorizare a lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentară cu apă potabilă a sat. MĂCĂREȘTI, inclusiv consiliul nu a adoptat nici o decizie în acest sens.

24. Martorul Sergiu CHILARU a afirmat că reclamantul a prezentat contractul de mai sus împreună cu solicitarea acestuia de a-i fi achitată retribuția serviciilor prestate.

25. Conform dispoziției nr. 21 din 23 martie 2020, primarul com. MĂCĂREȘTI, dl Sergiu MANCIU, a desemnat în calitate de responsabil tehnic a lucrărilor de aprovizionare cu apă potabilă a satului Măcărești, dl Tudor ȘEPTELICI (f. d. 16).

26. Prin decizia nr. 5/2 din 25 august 2020, Consiliul comunal MĂCĂREȘTI a instituit comisia de inventariere a lucrărilor executate de antreprenor în perioada 2014 – 2018, inclusiv a lucrărilor ascunse și a materialelor incluse ca utilizarea și contrapunerea lor cu procesele – verbale de recepție a lucrărilor și cu efectuarea ajustării respective în caz de necorespundere lor. Reclamantul are funcția de responsabil tehnic în cadrul comisiei (f. d. 27).

27. În acord cu procesul – verbal de recepție la terminarea lucrărilor (etapa III) nr. 10 din 1 octombrie 2020, comisia de recepție, *printre care* dl Tudor ȘEPTELICI (responsabil tehnic) a recomandat recepționarea obiectului, iar costul lucrărilor la etapa III constituie 5.000.000 de lei. Documentul a fost semnat de toți membrii comisiei (f. d. 18 - 19).

28. Conform procesului – verbal de recepție la terminarea lucrărilor (etapa IV) nr. 11 din 17 decembrie 2020, comisia de recepție, *printre care* dl Tudor ȘEPTELICI (responsabil tehnic) a recomandat recepționarea obiectului, iar costul lucrărilor la etapa III constituie 1.000.000 de lei. Documentul a fost semnat de toți membrii comisiei (f. d. 20 - 21). Martorul Sergiu CHILARU a

confirmat că procesul – verbal cuprinde o eroare în punctul 6, deoarece documentul se referă la etapa IV a lucrărilor (*a se asculta* ședința din 31 octombrie 2023, ora 12:31:00 – 12:31:05). Totodată, martorul a precizat că banii în valoare de 1.000.000 de lei au fost cheltuiți efectiv și au fost transferați pe contul agentului economic (*a se asculta* ședința din 31 octombrie 2023, ora 12:31:15 – 12:31:24).

29. Potrivit sentinței nr. 1 – 251/2021 (nr. electronic – 1 – 21066881 – 51 – 1- 06052021) din 30 iunie 2021, Judecătoria UNGHENI l-a condamnat pe reclamant pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b), c), d) din Codul penal. Instanța de judecată *l-a privat pe reclamant* de ocuparea funcției de „responsabil tehnic" pe o perioadă de 7 ani (f. d. 58 – 63). Faptele penale ale reclamantului se referă la perioada august 2020 - 30 martie 2021 (f. d. 59). În special, acesta a pretins prin extorcare mijloace bănești ce nu i se cuvin de la administratorul S.R.L. „ENERGECONOM" în vederea semnării proceselor verbale – verbale de recepție la terminarea lucrărilor. În punctul 5 din sentință, inculpatul (reclamant) Tudor ȘEPTELICI a afirmat că – „Pe parcursul lunii septembrie – octombrie, s-a apropiat CHETRUȘCĂ de dânsul și l-a întrebat dacă chiar nu i s-a achitat salariul și a întrebat cum lucrează așa, el i-a răspuns că așa și lucrează" (f. d. 60).

30. În timpul audierilor, *reclamantul* Tudor ȘEPTELICI, prin avocatul său, a remarcat că suma cerută reprezintă 120.000 de lei, deoarece acesta nu a reușit să-și încheie serviciile din cauza condamnării penale descrise mai sus. Așadar, pârâtul urmează să achite o retribuție în mărime de 120.000 de lei, ceea ce rezultă din valoarea rămasă a serviciilor pentru etapa III și IV în mărime de 6.000.000 de lei (x 2 %).

31. Prin decizia nr. 4/12.1 din 20 august 2021, Consiliul comunal MĂCĂREȘTI a respins cererea reclamantului privind achitarea serviciului, pe motiv că etapa a IV a proiectului „Aprovizionare cu apă potabilă a sat. MĂCĂREȘTI" nu a fost recepționată de către grupul de lucru (f. d. 68).

32. La 7 decembrie 2021, *reclamantul* Tudor ȘEPTELICI a formulat o cerere, prin care a solicitat achitarea serviciilor pentru munca prestată în folosul pârâtului (f. d. 23, 80).

33. Prin decizia nr. 2/7.2 din 10 martie 2022, Consiliul comunal MĂCĂREȘTI a respins cererile reclamantului, privind achitarea salariului în calitate de responsabil tehnic, pe motivul neargumentării relațiilor contractuale cu primăria MĂCĂREȘTI la etapa inițială în cadrul proiectului „Alimentare cu apă potabilă, sat. Măcărești din raionul UNGHENI" (f. d. 25).

34. Conform documentului nr. 18 din 24 mai 2022, secretarul consiliului comunal MĂCĂREȘTI a confirmat că reclamantul este angajat voluntar în calitate de responsabil tehnic conform dispoziției nr. 21 din 21 martie 2020, iar pentru astfel de servicii nu au fost preconizate surse financiare în bugetul primăriei pentru anul 2020 – 2021. Achitarea din soldurile disponibile se efectuează în baza deciziilor consiliului comunal (f. d. 56).

35. La 25 mai 2022, șeful Direcției Trezoreria Regională Centru dna Liubovi BUCIUȘCANU a informat că – „urmare examinării Registrului operativ privind evidența contractelor la situația din 31 decembrie 2020 (Forma FP – 006) s-a constatat că contractul nr. 10 din 20 martie 2020 lipsește în registru, ce denotă că nu a fost prezentat spre înregistrare la Trezoreria Regională Centru" (f. d. 107).

36. Potrivit informației prezentate de reclamant, dobânda de întârziere a fost calculată pentru perioada 3 octombrie 2020 - 31 martie 2022 în mărime de 14.705, 34 de lei (f. d. 26).

37. *Pârâtul* Primăria MĂCĂREȘTI a angajat pe dl Constantin IBRICIUC, în funcție de responsabil tehnic, în locul reclamantului Tudor ȘEPTELICI. Martorul Sergiu CHILARU a declarat că serviciile noului responsabil tehnic constituie 1,1 %, iar contractul de prestare a serviciilor încheiat cu acesta a fost înregistrat la trezorerie. Totodată, martorul a afirmat că Primăria MĂCĂREȘTI achită serviciile *noului* responsabil tehnic din bugetul local, însă nu cunoaște detaliile legate de plata serviciilor în cazul reclamantului.

38. Prin răspunsul nr. 524-23 din 15 decembrie 2023, I.P. „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului" a precizat că acceptă cheltuielile suportate de beneficiar în calitate de contribuție doar în cazul în care beneficiarul prezintă contractul de supraveghere tehnică semnat de către acesta, însoțit de factură fiscală și actul de primire – predare a lucrărilor (în cazul persoanelor fizice), precum și de un ordin de plată (f. d. 180).

39. Pe baza celor arătate, părțile au cerut admiterea acțiunii inițiale și reconvenționale.

PRETENȚIILE RECLAMANTULUI.

Argumentele participanților la proces.

40. *Reclamantul* Tudor ȘEPTELICI a solicitat admiterea integrală a acțiunii civile. În motivarea opiniei, acesta a indicat că a prezentat contractul de prestări servicii încheiat de părți în formă scrisă cerută de lege. Potrivit acestuia, pârâtul și-a asumat obligația de a achita prețul serviciilor conform pct. 3.1 și anexei nr. 1 la contract. La 1 octombrie și 17 decembrie 2020, părțile au semnat procesul – verbal de terminare a lucrărilor în valoare de 120.000 de lei. Din motiv că pârâtul nu și-a executat obligația de plată, reclamantul a adresat o cerere prealabilă. Totuși, pârâtul a continuat să dea dovadă de neexecutare a obligațiilor sale. În mod corespunzător, acțiunea civilă trebuie admisă integral.

Pe marginea acțiunii reconvenționale, reclamantul a subliniat că pârâtul solicită declararea nulității absolute a contractului conform art. 334 alin. (2) din Codul civil. În acest sens, pârâtul a făcut referire la punctul 23 din Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, în care este indicat că acelea contracte neînregistrate în modul stabilit nu au putere juridică. Astfel, noțiunea de „puterea juridică" și „nulitate" sunt noțiuni distincte. Respectiv, contractul nu poate fi lovit de nulitate absolută, deoarece aceasta intervine atunci când sancțiunea este prevăzută expres de dispoziția încălcată. Mai mult, contract contestat este guvernat de Regulamentul aprobat prin Hotărâre Guvernului nr. 987 din 10 octombrie 2018. Astfel, acest regulament nu conține nicio reglementare legată de sancțiunea nulității contractelor încheiate cu încălcarea procedurii. Pe această cale, acțiunea reconvențională urmează a fi respinsă.

În cadrul dezbaterilor judiciare, avocatul reclamantului a precizat că funcția clientului său a fost stabilită în baza dispoziției primarului. Contractul de prestare a serviciilor nu a fost un contract clandestin, deoarece funcția reclamantului era indicată în mod public, iar acesta se prezintă la ședința consiliului. De fapt, înregistrarea contractului în modul prevăzut de lege sau de hotărârea Guvernului era obligația primăriei. Totuși, contractul nu trebuia înregistrat în mod oficial, ceea ce rezultă din Hotărârea Guvernului nr. 987 din 10 octombrie 2018. Mai mult, reclamantul a prestat servicii efective, iar lucrările au fost efectuate parțial. Din acest motiv, retribuția a fost calculată proporțional cu serviciile prestate de el. Contractul de prestare a produs efecte juridice, care rămân deja valabile pentru ambele părți. Astfel, principiul restituirii celor primite în baza actului juridic nul *nu poate fi aplicat*, iar în așa caz pârâții își asumă o îmbogățire nejustificată (art. 331 alin. (5) din Codul civil)

41. *Pârâtul* Unitatea administrativ teritorială din com. Măcărești din raionul UNGHENI a cerut respingerea acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale. În argumentarea opiniei sale, pârâtul a subliniat că prețul serviciilor pentru supraveghere tehnică a fost stabilit cu indicele 2 în loc de 1,1 %, ceea ce reprezintă caracterul ilegal, contrar prevederilor Instrucțiunii privind întocmirea devizelor pentru lucrări construcții – montaj prin metoda de resurse. Totodată, reclamantul nu a finisat lucrările, rămânând nevalorificate 310.290.11 lei. Lucrările date nu au fost terminate din cauza unor motive obiective, dar din cauza condamnării reclamantului în baza art. 324 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal (corupere pasivă), fiind în legătură de cauzalitate directă cu acțiunile sale culpabile.

În aceeași ordine de idei, pârâtul a notat că fostul primar și reclamantul nu au înregistrat contractul de prestare a serviciilor la trezoreria de stat, așa cum cere Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27 mai 2016. De asemenea, Consiliul local nu s-a expus și nu a emis o decizie de alocare a finanțelor în legătură cu serviciile prestate de reclamant. Cu alte cuvinte, serviciile date nu au avut o acoperire financiară, ceea ce este contrar art. II pct. 9 din Regulamentul de mai sus.

Referitor la nulitatea absolută a contractului, pârâtul a susținut aceleași argumente de mai sus. În baza lor, pârâtul a considerat că acest contract este lovit de nulitate absolută potrivit art. 334 alin. (1), (2) din Codul civil. În special, a remarcat că ordinea publică reprezintă o totalitate de dispoziții legale imperative de drept public și privat, cu urmărește ca finalitate (...) ocrotirea socială a tuturor persoanelor, a drepturilor și libertăților. Prin urmare, contractul a fost încheiat cu încălcarea prevederilor legale.

În timpul dezbaterilor judiciare, avocatul pârâtul a susținut poziția procesuală de mai sus. Avocatul a subliniat că (a) contractul nr. 10 a fost încheiat fără acordul consiliului; fără acoperire financiară; fără a fi înregistrat la Trezoreria de Stat; inclusiv contrar prevederilor Legii privind achizițiilor publice și Hotărârii Guvernului nr. 665 din 27 mai 2016. Mai mult, primarul sau consiliul local nu a emis nici o decizie de creare a comisiilor de recepție finală a lucrărilor menționate. Astfel, procesele – verbale nr. 10 și 11 au fost emise în contradicție cu punctul 25 din hotărârea Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996.

Această parte din pagină este lăsată necompletată intenționat.

Caracterul raporturilor juridice și legislația aplicabilă.

42. Reclamantul Tudor ȘEPTELICI a solicitat încasarea forțată de la pârât a retribuției financiare pentru serviciile prestate, conform *art. 1330, 1363, 1364 și 1365 din Codul civil*.

43. În replică, pârâtul Primăria MĂCĂREȘTI a cerut declararea nulității absolute a contractului de prestare a serviciilor în acord cu *art. 334 alin. (1 – 3) din Codul civil* și *art. 1 – 3 din Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 3 iulie 2015*.

44. Părțile au contestat caracterul raporturilor juridice dintre ele. În asemenea condiții, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin recunoașterea dreptului, declararea nulității actului juridic și încasarea dobânzii de întârziere (*vezi* art. 16 alin. (1) lit. a), d) și h) din Codul civil). Respectiv, se vor aplica următoarele dispoziții legale:

Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 3 iulie 2015, *în vigoare la momentul încheierii contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020.*

Articolul 1.

Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

achiziție publică – procurarea, prin intermediul unui contract de achiziții publice, de bunuri, de lucrări sau servicii de către una sau mai multe autorități contractante de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă bunurile, lucrările sau serviciile sunt destinate sau nu unui scop public;

contract de achiziții publice – contract cu titlu oneros, încheiat în scris între unul sau mai mulți operatori economici și una sau mai multe autorități contractante, care are ca obiect (...) sau prestarea de servicii;

contract de achiziții publice de servicii – contract de achiziții publice care are ca obiect prestarea de servicii, altele decât cele care fac obiectul unui contract de achiziții publice de lucrări; (...)

Articolul 2.

Domeniul de aplicare a legii

(1) Prezenta lege se aplică contractelor de achiziții publice, cu excepția celor specificate la art.5, a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală cu sau mai mare decât următoarele praguri:

a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri și servicii, altele decât cele menționate la lit. c) – 200000 de lei;

(4) Contractele de achiziții publice a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, nu depășește pragurile menționate la alin.(1) sunt reglementate de Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat de Guvern.

Articolul 7.

Principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice

Reglementarea relațiilor privind achizițiile publice se efectuează în baza următoarelor principii:

a) utilizarea eficientă a banilor publici și le minimizarea riscurilor autorităților contractante;

b) transparența achizițiilor publice;

c) asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice;

h) tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici; (...)

Articolul 74.

Contractul de achiziții publice

(1) Contractul de achiziții publice se încheie conform procedurilor de achiziție publică prevăzute de prezenta lege, pentru întreaga sumă atribuită unei achiziții pe an, în temeiul planului de achiziție și în limita alocațiilor aprobate.

(8) Contractul de achiziții publice/acordul-cadru pentru care sursele financiare se alocă din bugetul de stat/bugetul local se înregistrează obligatoriu la una din trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor și intră în vigoare la data

înregistrării sau la o altă dată ulterioară prevăzută de acesta după înregistrare la una din trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor.

(9) Contractul de achiziții publice/acordul-cadru pentru care gestionarea surselor financiare nu se efectuează prin intermediul sistemului trezorerial intră în vigoare la data semnării sau la o altă dată ulterioară indicată în acesta, cu condiția expirării termenelor de așteptare prevăzute la art.31.

HOTĂRÂREA GUVERNULUI pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică nr. 665 din 27 mai 2016

9. Se interzise planificarea, semnarea și realizarea contractelor de achiziții publice de valoare mică fără existenta resurselor financiare sau, cel puțin, fără dovada alocării sau garantării alocării acestora.

40. Contractul de achiziție publică de valoare mică se înregistrează obligatoriu în Trezoreria de Stat sau în una din trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor, dacă valoarea acestuia depășește 10000 lei fără taxa pe valoarea adăugată şi gestionarea surselor financiare se efectuează prin intermediul sistemului trezorerial, în termen de 15 zile de la data încheierii. *Contractele de achiziții publice de valoare mică care nu au fost înregistrate în modul stabilit nu au putere juridică*.

HOTĂRÂREA GUVERNULUI pentru aprobarea Regulamentului privind achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri nr. 987 din 10 octombrie 2018

52. Contractul pentru care sursele financiare se alocă din bugetul de stat/bugetul local se înregistrează obligatoriu la una dintre trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor și intră în vigoare la data înregistrării sau la o altă dată ulterioară prevăzută de acesta după înregistrare la una dintre trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor.

Codul civil

Articolul 328.

Nulitatea absolută a actului juridic

(1) Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces.

(2) Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părțile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.

Articolul 331.

Efectele nulității actului juridic

(1) Actul juridic nul se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii.

(5) Prestațiile executate în temeiul actului juridic nul sau anulat, precum şi alte îmbogățiri obținute din acele prestații se supun restituirii conform dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată.

Articolul 334.

Nulitatea actului juridic ce contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri

(1) Actul juridic sau clauza care contravin vădit ordinii publice sau bunelor moravuri sunt nule.

(2) Actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziții legale imperative sunt nule sau anulabile dacă această sancțiune este prevăzută expres de dispoziția legală încălcată (nulitatea expresă).

(3) Actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziții legale imperative ce nu prevede expres sancțiunea nulității sunt nule sau anulabile dacă această sancțiune trebuie aplicată pentru ca scopul dispoziției legale încălcate să fie atins (nulitatea virtuală).

Articolul 1981.

Circumstanțele în care îmbogățirea este nejustificată

(1) O îmbogățire este nejustificată, cu excepția următoarelor cazuri:

a) persoana îmbogățită este îndreptățită față de persoana dezavantajată să obțină îmbogățirea în virtutea unui contract sau unui alt act juridic, unei hotărâri judecătorești sau unui alt temei legal; sau

b) persoana dezavantajată și-a dat consimțământul în mod liber şi fără eroare de a suferi dezavantajul.

(2) Dacă contractul sau un alt act juridic este lovit de nulitate sau este ineficient cu efect retroactiv ori dacă hotărârea judecătorească sau un alt temei de obținere este nevalabil cu efect retroactiv, persoana îmbogățită nu este îndreptățită la îmbogățire pe baza acestui temei.

(3) Cu toate acestea, persoana îmbogățită se consideră îndreptățită la îmbogăţire în baza legii dacă a dobîndit îmbogăţirea prin uzucapiune, bună-credinţă, precum şi în alte cazuri cînd, conform legii, ea are dreptul de a păstra îmbogățirea.

Articolul 1996.

Ilegalitatea

Dacă un contract sau un alt act juridic în al cărui temei s-a obținut îmbogățirea este lovit de nulitate, persoana îmbogățită nu este obligată să restituie îmbogățirea în măsura în care restituirea ar contraveni scopului care stă la baza dispoziției legale încălcate sau principiului de ordine publică ori bunelor moravuri încălcat.

10. Hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului se aplică direct la soluționarea cazului în acord cu *art. 2 alin. (1) şi art. 12 alin. (1) din Codul de procedură civilă.*

Această parte din pagină este lăsată necompletată intenționat.

Opinia judecătorului în privința argumentelor și probelor prezentate de părți.

11. Înainte de a ajunge la concluziile de mai jos, instanța de judecată a reflectat în mod egal în privința tuturor probelor din dosar. În special, s-a ținut cont de legătură reciprocă și capacitatea lor de a răspunde specific și explicit la chestiunile principale ridicate de participanții în proces (*vezi* art. 130 alin. (3), (4) din Codul de procedură civilă). Astfel, judecătorul s-a concentrat pe acelea argumente, dovezi și afirmații care au importanță și sunt decisive pentru soluționarea corectă a cauzei civile (*vezi* art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă).

12. Pentru început, instanța de judecată notează că va folosi calitatea procesuală pentru ambele părți în funcție de data depunerii cererii de chemare în judecată. Astfel, pentru a înlătura orice confuzie pe parcurs, dl Tudor ȘEPTELICI va fi denumit *reclamant,* iar unitatea administrativ teritorială com. MĂCĂREȘTI, reprezentată de primar și consiliul comunal, va fi denumită *pârât (în continuare* – „Primăria MĂCĂREȘTI”).

13. În același timp, se observă că admiterea pretenției formulată de pârât privind declararea nulității absolute a contractului de prestări servicii *exclude* admiterea acțiunii civile inițiale formulată de reclamantul Tudor ȘEPTELICI.

14. Prin urmare, instanța de judecată va analiza mai întâi pretențiile formulate de pârât împotriva reclamantului Tudor ȘEPTELICI.

Aplicabilitatea art. 74 din Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015.

14. *În cazul de față,* judecătorul notează că achiziția publică se referă la procurarea de servicii, prin intermediul unui *contract de achiziții publice*, de către una sau mai multe autorități contractante de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă serviciile sunt destinate sau nu unui scop public (*vezi* art. 1 din Legea nr. 131/2015).

15. *Contractul de achiziții publice de servicii* este un contract cu titlu oneros, încheiat în scris între unul sau mai mulți operatori economici și una sau mai multe autorități contractante, care are ca obiect achiziția de prestarea de servicii (*vezi* art. 1 din din Legea nr. 131/2015).

16. Instanța de judecată menționează că relațiile civile apărute în baza unui asemenea contract sunt reglementate expres de *Legea privind achizițiile publice nr. 131 din 3 iulie 2015.*

17. Prețul contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020 *este de* 126.205,80 lei, reprezentând 2% din valoarea rămasă a lucrărilor.

18. Pe de o parte, apare un moment confuz în ceea ce privește aplicarea legii respective. Potrivit *art. 2 alin. (1) și (4) din Legea citată*, prezenta lege se aplică contractelor de achiziții publice a căror valoare estimată depășește 200.000 de lei. Astfel, contractul nr. 10 din 20 martie 2020 a cărui valoare estimată este sub 200.000 de lei este reglementat de Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 665/2016.

19. *Totuși*, punctul 23 din Hotărârea de Guvern nr. 665/2016, în vigoare la momentul faptelor, *prevede* înregistrarea obligatorie a contractului de achiziție publică în Trezoreria de Stat sau în una din trezoreriile teritoriale ale Ministerului Finanțelor, iar nerespectarea acestei cerințe face contractul fără putere juridică. Aceeași obligație este prevăzută în punctul 52 din Hotărârea de Guvern nr. 987 din 10 octombrie 2018 (invocată de reclamant).

20. Pe de altă parte, *art. 74 din Legea nr. 131/2015* stabilește încheierea și execuția contractelor de achiziții publice conform procedurilor legale, stabilind condițiile, termenele, și cerințele de înregistrare, în funcție de sursa de finanțare. În special, contractele pentru care

sursele financiare se alocă din bugetul de stat/bugetul local *(a)* se înregistrează obligatoriu la una din trezoreriile regionale ale Ministerului Finanțelor; *și (b)* intră în vigoare la data înregistrării sau la o altă dată ulterioară prevăzută după înregistrare (*vezi* art. 74 alin. (8)).

21. Prin urmare, judecătorul constată că atât Legea, cât și Hotărârea de Guvern impun aceleași reguli de înregistrare a contractelor și indică efectele legale în caz de nerespectare a acestei cerințe. Mai mult, potrivit *art. 4 alin. (2) din Codul civil*, actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor civile doar în cazurile în care sunt emise în temeiul legii și nu contravin ei. În acest sens, Hotărârea de Guvern este în strictă corespundere cu normele și scopul *art. 74 din Legea nr. 131/2015* (*vezi* HCC nr.29 din 28 octombrie 2016, para. 71; DCC nr.121 din 21 noiembrie 2019, para. 22).

22. Astfel, în cazul nereglementării prin lege a contractelor de achiziție publică cu o valoare estimativă sub 200.000 de lei, judecătorul este în drept să aplice norma legislației civile care reglementează raporturi similare (analogia legii) (*vezi* art. 6 alin. (1) din Codul civil).

23. Din această perspectivă, judecătorul va aplica *art. 74 din Legea nr. 131/2015*.

Natura juridică a contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020.

24. Instanța de judecată notează că, în anul 2014, Primăria Măcărești a semnat un contract cu S.R.L. „Energeconom" pentru alimentarea cu apă a satului Măcărești. Primăria avea obligația de a contribui cu 15-20% din costuri, în funcție de resursele Fondului Ecologic.

25. La 20 martie 2020, reclamantul și pârâtul, reprezentat de primar, au semnat contractul de prestare a serviciilor nr. 10, cu un preț de 126.205,80 lei, reprezentând 2% din valoarea rămasă a lucrărilor. Reclamantul s-a obligat să presteze servicii de monitorizare a lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentare cu apă potabilă a sat. Măcărești în cadrul proiectului „Alimentarea cu apa potabilă a sat. Măcărești din raionul UNGHENI" (f. d. 9 – 12; 14 - 15).

26. Instanța de judecată observă că proiectul de mai sus este *finanțat* din sursele financiare alocate de Primăria Măcărești (15 %) și Fondul Ecologic Național (52 %). Cu titlu de remarcă, mărimea mijloacelor financiare ale Fondului se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat (*vezi* art. 83 din Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului înconjurător). Altfel spus, ambele surse financiare sunt din bugetul local sau, după caz, bugetul de stat. Părțile nu au contestat această împrejurare de fapt.

27. Din această perspectivă, contractul de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020 este un contract de achiziție publică și trebuia înregistrat obligatoriu la Trezoreria Regională Centru (*vezi* art. 74 alin. (8) din Legea nr. 131/2015).

28. În opinia pârâtului, contractul de prestare a serviciilor este lovit de nulitate absolută, deoarece contravine vădit ordinii publice și legii în sensul *art. 334 alin. (1) și (2) din Codul civil.* În special, *(i)* contractul de achiziții publice nu a fost înregistrat la trezoreria de stat și *(ii)* nu a avut o acoperire financiară din partea consiliului comunal.

29. Judecătorul este chemat să răspundă dacă contractul este lovit de nulitate absolută și, în caz afirmativ, să stabilească efectele unei asemenea sancțiuni civile pentru ambele părți.

Nulitatea absolută a contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020 (nr. 10/2020).

30. Instanța de judecată are sarcina să identifice și să stabilească definitiv legea aplicabilă soluționării cauzei (*vezi* art. 183 alin. (2) lit. a) și art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă).

Pentru a face acest lucru, instanța poate analiză orice problemă de fapt sau de drept care apare în timpul procedurilor desfășurate în fața sa, bazându-se pe principiul *jura novit curia*.

31. Acest principiu se aplică pe larg de Curtea Constituțională sau Curtea Europeană a Drepturilor Omului (*vezi* HCC nr. 27 din 13 noiembrie 2020, para. 17 sau nr. 4 din 30 ianuarie 2024, para. 31 *și* cauzele CtEDO - Radomilja și alții vs Croația (Marea Cameră), 20 martie 2018, para. 123 – 127; Molla Sali vs Grecia (Marea Cameră), 19 decembrie 2018, para. 84).

32. În mod concret, instanța de judecată nu este ținută de textul de lege indicat de reclamant sau de pârât, ci este obligată să aplice acel text de lege care corespunde situației de fapt probate în procesul judiciar. O cerere de chemare în judecată este caracterizată de faptele prezentate în aceasta și nu doar de motivele sau argumentele juridice invocate de părți.

33. Pe baza principiului de mai sus, judecătorul consideră că argumentele de nulitate indicate de pârât nu se referă la *art. 334 alin. (1) din Codul civil*, *şi anume*

- *în ceea ce privește încălcarea vădită a ordinii publice*, avocatul pârâtului a făcut trimitere la punctul 11 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 1 din 7 iulie 2008. Potrivit Curții Supreme, ordinea publică reprezintă o totalitate de dispoziții legale imperative de drept public și de drept privat, ce urmăresc ca finalitate apărarea instituțiilor și valorilor fundamentale ale societății, ocrotirea socială a tuturor persoanelor, a drepturilor și libertăților omului, precum și dezvoltarea economică a țării.

- Este de remarcat că hotărârea Plenului de mai sus a fost pronunțată la 7 iulie 2008 și modificată ultimă dată la 4 decembrie 2017. Între timp, Codul civil a fost republicat la 1 martie 2019. În sensul dat, legislatorul a clasificat nulitatea actului juridic care contravine legii. Pe de o parte, nulitatea expresă este prevăzută direct și clar de lege pentru încălcări specifice (vezi art. 334 alin. (2) din Codul civil). Pe de altă parte, nulitatea virtuală este aplicată în absența unei mențiuni explicite, având ca scop să asigure atingerea scopului dispoziției legale încălcate (vezi art. 334 alin. (3) din Codul civil).

- În acest context, atât Curtea Supremă, cât și noile modificări din Codul civil utilizează sintagma „dispoziții legale imperative”.

- Pe baza acestui exemplu, se poate deduce că opinia Curții Supreme de Justiție a avut în trecut o concepție mai largă și mai generală a ordinii publice. În momentul actual, o asemenea abordare *ar exclude* aplicarea cerințelor cerute art. 334 alin. (2) sau alin. (3) din Codul civil, inclusiv ar deschide ușa unor interpretări subiective care ar afecta certitudinea juridică.

- Opinia profesorului universitar Octavian CAZACU pare să adopte o concepție mai restrânsă și mai specifică a ordinii publice, care a explicat că „*În dreptul moldav însă ordinea publică nu se suprapune cu dispozițiile legale imperative, ci cuprinde doar normele de principiu, fundamentale pentru sistemul de drept*.” (vezi https://animus.md/adnotari/334/).

34. Din această perspectivă, judecătorul subliniază că „cerința de înregistrare a contractului” nu reprezintă o normă de principiu sau fundamentală pentru buna funcționare societății noastre. Dimpotrivă, regula prevăzută *art. 74 alin. (8) din Legea nr. 131/2015* este o

dispoziție legală care impune o condiție necesară și obligatorie pentru ca contractele achiziție publică să fie valabile și să producă efect.

35. Pe această cale, instanța de judecată reține argumentele de nulitate indicate de pârât în baza *art. 334 alin. (3) din Codul civil*.

36. Pentru a aplica *nulitatea virtuală,* pârâtul trebuie să demonstreze *(i)* existența unei dispoziții legale imperative care trebuie respectată; *(ii)* lipsa sancțiunii exprese de nulitate în caz de încălcare; *(iii)* această sancțiune este necesară pentru a atinge obiectivul urmărit de lege.

37. *În ceea ce privește condiția (i),* contractul nr. 10/2020 încheiat între reclamant și pârât intră în vigoare la data înregistrării obligatorii la trezorerie, așa cum cere *art. 74 din Legea nr. 131/2015* transpus în punctul 23 din Hotărârea de Guvern nr. 665/2016 *sau* în punctul 52 din Hotărârea de Guvern nr. 987 din 10 octombrie 2018.

38. Caracterul imperativ al acestor dispoziții legale de mai sus se demonstrează prin formulările folosite de Parlament sau Guvern – „se înregistrează obligatoriu” și „intră în vigoare” – cu referire la contractul de achiziție. Mai simplu spus, autoritatea responsabilă nu are alternative sau excepții de la această regulă, inclusiv nu lasă loc la diferite interpretări.

39. Prin urmare, judecătorul consideră că pârâtul avea obligația să respecte întocmai cerința de înregistrare a contractului nr. 10/2020.

40. Totuși, potrivit scrisorii din 25 mai 2022, contractul respectiv lipsește în Registrul operativ privind evidența contractelor la situația din 31 decembrie 2020 (f. d. 107). De altfel, reclamantul nu a pus la îndoială proba respectivă și nu a cerut respingerea acesteia.

41. În mod corespunzător, contractul nu a fost înregistrat la trezorerie, fiind încălcat art. 74 alin. (8) din Legea nr. 131/2015.

42. *În ceea ce privește condiția (ii), art. 74 alin. (8) din Legea nr. 131/2015* nu impune sancțiunea nulității absolute în situația în care contractul nu este înregistrat la una din trezoreriile regionale. Se acceptă opinia avocatului reclamantului potrivit căruia noțiunea de „nulitate” din Codul civil este diferită de sintagma „nu au putere juridică” din *punctul 23 al Hotărârii Guvernului nr. 665 din 27 mai 2016*. Primul caz se referă la invalidarea formală a actului, iar al doilea caz desemnează ineficiența actului (*vezi* art. 357 din Codul civil).

43. Din acest motiv, instanța de judecată notează că neînregistrarea contractului nu duce automat la nulitatea absolută, ceea face inaplicabilă nulitatea expresă prevăzută în *art. 334 alin. (2) din Codul civil.* Va fi analizată următoare cerință.

44. *În ceea ce privește condiția (iii),* instanța de judecată notează că regula de înregistrare a contractului prevăzută în Legea nr. 131/2015 sau hotărârea Guvernului este în strânsă legătură cu principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice prevăzute în art. 7 din aceeași lege. În plus, acest procedeu are un rol de publicitate, de opozabilitate și de validitate.

45. Astfel, scopul dispozițiile legale de înregistrare este *de a pune în practică* principiile de transparență a achizițiilor publice, prevenire a fraudei și corupției, simplifică controlul și monitorizarea cheltuielilor publice, inclusiv face contractul valid și executoriu (*vezi* art. 7 lit. a), b), c), h) din Legea nr. 131/2015).

46. În asemenea condiții, instanța consideră că Legea nr. 131/2015 protejează un interes general. De altfel, părțile nu au combătut că sursele financiare pentru contractul nr. 10/2020 urmau a fi alocate din bugetul local și erau destinate pentru monitorizarea lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentare cu apă potabilă a localității (interes general).

47. Drept urmare, pârâtul a reușit să convingă că scopul dispoziției legale încălcate va fi atins *numai* prin sancțiunea nulității absolute a contractului nr. 10/2020, *și anume*

- *reclamantul a fost implicat în acte de corupție* legate de activitatea sa contractuală și, după caz, condamnat definitiv prin sentința Judecătoriei UNGHENI nr. 1 – 251/2021 din 30 iunie 2021 (f. d. 58 – 63). Reclamantul ocupa funcția responsabil tehnic a lucrărilor de aprovizionare cu apă potabilă a satului Măcărești. Prin neînregistrarea contractului, acesta nu primea salariu în cadrul activității sale. Respectiv, în cauza penală, instanța a constatat că reclamantul a pretins prin extorcare mijloace bănești ce nu i se cuvin de la administratorul S.R.L. „ENERGECONOM" în vederea semnării proceselor verbale – verbale de recepție la terminarea lucrărilor.

  Prin urmare, acțiunile reclamantului, care a urmărit interese personale prin fapte de corupție, au subminat scopurile contractului său și au încălcat grav principiile de transparență și integritate în procesul de achiziții publice. Aceasta evidențiază că reclamantul a urmărit scopuri contrare celor prevăzute în contract, compromițând astfel scopul fundamental al legislației privind achizițiile publice.

- *contractul nr. 10/2020 a fost semnat de primar fără alocarea unor resurse financiare, ceea încalcă punctul 8 din Hotărârea Guvernului nr. 665/2016*. Martorii Vladimir SACACOL, Slavic SACACOL, Alina BEȘLIU și Sergiu CHILARU au confirmat că autoritatea locală (Primăria MĂCĂREȘTI) nu a prevăzut resurse financiare pentru serviciile de monitorizare a lucrărilor de construcție a rețelelor de alimentară cu apă potabilă a sat. MĂCĂREȘTI, inclusiv consiliul nu a adoptat nici o decizie în acest sens. Din acest motiv, se observă că încheierea contractului ignoră principiul utilizării eficiente a banilor publice și minimizării riscurilor autorităților contractante.

- *contractul nr. 10/2020* a fost ascuns de consilierii din comună. În acest sens, martorul Sergiu CHILARU a afirmat că reclamantul a prezentat contractul de mai sus împreună cu solicitarea acestuia de a-i fi achitată retribuția serviciilor prestate. Cu alte cuvinte, reclamantul a solicitat încasarea retribuției în baza contractului după pornirea cauzei penale împotriva lui. Așadar, principiul transparenței a fost încălcat într-un mod grav.

- *serviciile pârâtului au fost mai scumpe decât serviciile următorului responsabil tehnic*. Or, după condamnarea definitivă a reclamantului, pârâtul a angajat un nou responsabil tehnic, dl Constantin IBRICIUC. Martorul Sergiu CHILARU a declarat că serviciile noului responsabil tehnic constituie 1,1 %, iar contractul de prestare a serviciilor încheiat cu acesta a fost înregistrat la trezorerie. Spre deosebire de costul serviciilor prestate de reclamant (2 %), serviciile noului responsabil sunt mai ieftine. Astfel, diferențierea semnificativă dintre costuri subliniază o posibilă utilizare ineficientă a banilor publici. În special, aceste costuri ridicate și condamnarea reclamantului pentru acte de corupție pun în evidență încălcarea principiului transparenței și eficienței în achizițiile publice.

48. Pe baza acestor motive de fapt, instanța de judecată ajunge la concluzia că *anularea contractului nr. 10/2020* este necesară pentru a evita continuarea unor practici ilegale care afectează corect utilizarea fondurilor publice. În acest context, aplicarea sancțiunii nulității absolute *restabilește* pur și simplu statul de drept în legătură cu încălcarea procedurii de încheiere și înregistrare a unui contract de achiziții publice. Având în vedere că statul de drept

este un principiu fundamental al Constituției Republicii Moldova, reclamantul nu poate avea așteptări că judecătorul ar ignora sau ar trece cu vederea încălcările evidente ale legii.

49. În lumina acestor concluzii, instanța *hotărăște* să constatate nulitatea absolută virtuală a contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020, încheiat între Tudor ȘEPTELICI, pe de o parte, și Primăria Măcărești, în persoana primarului Sergiu MANCIU, pe de altă parte.

Efectele nulității contractului nr. 10/2020 și, după caz, aplicarea dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată, inclusiv încasarea dobânzii de întârziere.

50. Instanța de judecată este de acord cu avocatul reclamantului potrivit căruia prestațiile executate în temeiul unui contract se supun restituirii conform dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată. În acest context, avocatul a insistat asupra încasării întregii sume bănești plătite în contul serviciilor sale. Așadar, judecătorul este în drept să se pronunțe asupra efectelor nulității absolute constatate mai sus (*vezi* art. 331 alin. (5) și (7) din Codul civil).

51. La acest capitol, judecătorul notează că persoana (persoană îmbogățită - *pârâtul*) este obligată să restituie îmbogățirea nejustificată care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată - *reclamant*) (*vezi* art. 1979 alin. (1) din Codul civil).

52. Cu toate acestea, pârâtul se consideră îndreptățit la îmbogățire în baza legii dacă are dreptul de a păstra îmbogățirea potrivit legii (*vezi* art. 1981 alin. (3) din Codul civil). Conform *art. 1981 alin. (1) lit. b) din Codul civil,* o îmbogățire este justificată dacă reclamantul și-a dat consimțământul în mod liber și fără eroare de a suferi dezavantajul. Altfel spus, pârâtul ar putea menține beneficiile obținute dacă reclamantul a fost conștient și a acceptat pierderea.

53. La fel, pârâtul nu este obligat să restituie îmbogățirea în măsură în care restituirea ar contraveni scopului care stă la baza dispoziției legale încălcate (*vezi* art. 1996 din Codul civil).

54. Pentru început, judecătorul menționează că atât reclamantul, cât și pârâtul, reprezentat de primar, au comis mai multe încălcări în procedura de încheiere și înregistrarea contractului nr. 10/2020. În esență, ambele părți au exercitat drepturile sale cu rea – credință**.**

55. În special, pârâtul a încheiat cu reclamantul contractul de mai sus, fără acordul Consiliul local și fără existența resurselor financiare alocate pentru asta. Mai mult, pârâtul, prin primarul său, nu a înregistrat contractul în modul prevăzut de Legea nr. 131/2015.

56. Totuși, în opinia judecătorul, încălcările admise de pârât nu trebuie considerate ca o justificare pentru omisiunile care au continuat din partea reclamantului. Este important ca fiecare parte să fie responsabilă pentru propria conduită procesuală, conform legii.

57. Din acest motiv, judecătorul observă următoarele împrejurări de fapt, necombătute de reclamant, și anume:

- martorul Sergiu CHILARU, contabilul pârâtului, a fost prezent la încheierea contractului nr. 10/2020, informând primarul și reclamantul despre lipsa unor resurse financiare pentru serviciile date și despre necesitatea de a cere sprijin financiar de la Consiliu;
- Martorii Sergiu CHILARU, Vladimir SACACOL și Slavic SACACOL au declarat că, *la fiecare ședință a consiliului,* reclamantul a afirmat că – face apă benevol la dânsul în sat și nu are nevoie de bani;
- În punctul 5 din sentința de condamnare, reclamantul Tudor ȘEPTELICI a afirmat că – „Pe parcursul lunii septembrie – octombrie, s-a apropiat

CHETRUȘCĂ de dânsul și l-a întrebat dacă chiar nu i s-a achitat salariul și a întrebat cum lucrează așa, ***el i-a răspuns că așa și lucrează***" (f. d. 60).

- reclamantul este responsabil tehnic la lucrări specializate și instalații aferente construcțiilor, ce se confirmă prin certificatul de atestare tehnico – profesională seria 2018 – RTLS din 31 mai 2018 până la 31 mai 2023. Prin urmare, reclamantul avea cunoștințele necesare despre înregistrarea obligatorie a contractelor, *dar a continuat să presteze servicii în favoarea primăriei fără a cere salariul;*
- mai mult, reclamantul a avut posibilitate să-și apere drepturile în baza art. 326 alin. (1) din Codul civil. Totuși, el nu a cerut înregistrarea contractului sau efectelor sale în condițiile acestei dispoziții legale.

58. În asemenea condiții, reclamantul a fost conștient de lipsa resurselor financiare și a continuat să presteze servicii fără a solicita salariul. Mai mult, în baza funcției deținute, reclamantul a căutat anumite beneficii financiare *ilegale* din partea persoanelor terțe, fiind condamnat în acest sens. Drept urmare, restituirea ar putea submina scopul legii privind transparența și integritatea în achizițiile publice.

59. Pe cale de consecință, instanța de judecată constată că reclamantul și-a dat consimțământul în mod liber și fără eroare de a suferi dezavantajul în urma serviciului prestat în favoarea pârâtului. Așadar, pârâtul este în drept de a păstra îmbogățirea potrivit art. 1981 alin. (1) lit. b) din Codul civil.

60. În această ordine de idei, judecătorul *respinge* pretenția reclamantului privind încasarea plății pentru serviciile sale, în baza contractului de mai sus, inclusiv încasarea dobânzii de întârziere (este o pretenție accesorie, care urmează soarta pretenției principale).

Anularea deciziei Consiliului comunal Măcăreşti nr. 2/7.2 din 10 martie 2022.

61. Instanța de judecată notează că reclamantul a cerut anularea deciziei menționate. Potrivit acesteia, Consiliul a decis să respingă cererea reclamantului cu privire la achitarea salariului, pe motivul neargumentării relațiilor contractuale cu primăria (f. d. 25).

62. În acest context, instanța de apel a decis că raportul juridic litigios face parte din domeniul dreptului comun, ceea ce demonstrează că decizia contestată are legătură cu argumentele indicate de pârât în acțiunea reconvențională.

63. În această privință, instanța de judecată a constatat nulitatea absolută virtuală a contractului nr. 10/2020, ceea ce înseamnă că acest act nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii cu efect retroactiv (*vezi* art. 331 alin. (1) din Codul civil). Astfel, această concluzie confirmă motivul pârâtului indicat în decizia de mai sus. Pe baza celor prezentate, judecătorul respinge acest capăt de cerere.

CONCLUZIA.

64. Având în vedere cele de mai sus, instanța de judecată constată că *(a*) *art. 74 din Legea nr. 131/2015* este aplicabil contractului nr. 10/2020, chiar dacă valoarea lui este mai mică decât 200.000 de lei; *(b)* nulitatea absolută virtuală a contractului este necesară pentru a preveni continuarea unor practici ilegale ce afectează utilizarea corectă a fondurilor publice; *(c)* pârâtul poate păstra îmbogățirea, deoarece reclamantul a acceptat în mod liber și conștient dezavantajul rezultat din serviciile prestate; *(d)* lipsa relațiilor contractuale retroactive între părți confirmă legalitatea deciziei Consiliului comunal.

65. În consecință, instanța de judecată ajunge la concluzia a admite acțiunea reconvențională și de a respinge acțiunea inițială.

REPARTIZAREA CHELTUIELILOR JUDICIARE.

66. Reclamantul a solicitat să-i fie restituită din contul pârâtului *cheltuielile judiciare,* sub forma: (a) cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10.000 de lei. Pârâtul a solicitat respingerea acestor cheltuieli în situația în care acțiunea reconvențională va fi admisă integral.

67. În cazul cheltuielilor judiciare se aplică principiul de drept „*plătește învinsul*”. Astfel, instanța de judecată amintește că reclamantul a pierdut procesul judiciar, ceea ce conduce la respingerea pretenției acestuia privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică (*vezi* art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă).

68. Pe de altă parte, instanța de judecată reține că reclamantul a fost scutit de la plata taxei de stat. Acest lucru s-a întâmplat datorită faptului că acțiunea inițială a fost acceptată în ordinea contenciosului administrativ, ceea ce presupunea neplata taxei de stat. Mai târziu, instanța de apel a decis că litigiul dat urmează a fi examinat în ordinea dreptului comun. Din acest motiv, reclamantul este obligat să plătească în bugetul de stat suma bănească în mărime de 4.241,16 de lei (*vezi* art. 98 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă).

DISPOZITIVUL

Pentru aceste motive, în numele LEGII,
instanța de judecată

1. *Admite integral* acțiunea civilă reconvențională introdusă de către ***reclamantul (pârât)*** **Unitatea administrativ teritorială com. MĂCĂREȘTI din raionul UNGHENI, reprezentată de primar și consiliul comunal** (*sediul* – raionul UNGHENI, com. Măcărești; IDNO - 1007601001846) împotriva ***pârâtului (reclamantul)*** **Tudor ȘEPTELICI (*****).
2. *Hotărăște* să constatate nulitatea absolută virtuală a contractului de prestare a serviciilor nr. 10 din 20 martie 2020, încheiat între Tudor ȘEPTELICI, pe de o parte, și Primăria Măcărești, în persoana primarului Sergiu MANCIU, pe de altă parte, *în condițiile în care:*
   - *(i)* instanța de judecată nu este ținută de textul de lege indicat de reclamant (art. 334 alin. (1) și (2) din Codul civil), ci este obligată să aplice acel text de lege care corespunde situației de fapt probat în proces; *(ii)* în acest context, s-a reținut că sursele financiare pentru contract urmau a fi alocate din bugetul local și erau destinate pentru lucrări de construcție a rețelelor de alimentare cu apă potabilă a localității (interes general); *(iii)* respectiv, contractul nu a fost înregistrat la trezorerie, fiind încălcat art. 74 alin. (8) din Legea nr. 131/2015; *(iv)* dispoziția legală respectivă este imperativă și are ca scop validarea contractului, inclusiv să asigure transparența achizițiilor publice, să prevină riscurile de fraudă și corupție, să simplifice controlul și monitorizarea cheltuielilor publice și să garanteze respectarea principiilor prevăzute în art. 7 din lege; *(v)* astfel, nulitatea contractului este necesară pentru a atinge scopurile dispoziției legale încălcate, deoarece au fost depistate și condamnate acte de corupție al pârâtului în legătură cu activitatea sa; a fost semnat un contract fără alocarea unui resurse financiare *și ascuns* de consilieri din comună; serviciile pârâtului au fost mai scumpe decât serviciile următorului responsabil tehnic; *(vi)* prin urmare, judecătorul va aplica nulitatea absolută virtuală față de contract.
3. *Respinge integral* acțiunea civilă de mai sus îndreptată împotriva ***pârâtului*** **Unitatea administrativ teritorială com. MĂCĂREȘTI, reprezentată de primar și consiliul comunal,** *prin care* ***reclamantul*** **Tudor ȘEPTELICI** a formulat următoarele pretenții *privind*:

- *încasarea* plății pentru serviciile sale, în baza contractului de mai sus, inclusiv dobânzi de întârziere, *deoarece* (i) prestațiile executate în temeiul actului juridic nul se supun restituirii conform dispozițiilor legale privind îmbogățirea nejustificată; (ii) pentru început, judecătorul consideră că ambele părți au exercitat drepturile sale cu rea – credință; (iii) totuși, o îmbogățire este justificată *dacă* reclamantul şi-a dat consimțământul în mod liber și fără eroare de a suferi dezavantajul; (iv) astfel, se observă că martorul Sergiu CHILARU a fost prezent la încheierea contractului, informând primarul și reclamantul despre lipsa unor resurse financiare pentru serviciile date și despre necesitatea de a cere sprijin financiar de la Consiliu; (v) de asemenea, reclamantul era persoană publică care avea cunoștințele necesare despre înregistrarea obligatorie a contractelor, dar a continuat să presteze servicii în favoarea primăriei; (vi) în plus, reclamantul nu a cerut înregistrarea contractului sau efectelor sale în condițiile art. 326 alin. (1) din Codul civil; (vii) prin urmare, pârâtul are dreptul de a păstra îmbogățirea potrivit art. 1981 alin. (1) lit. b) din Codul civil;
- *anularea* deciziei Consiliului comunal Măcărești din 10 martie 2022, *deoarece (i)* instanța de apel a decis că raportul juridic litigios face parte din domeniul dreptului comun, ceea ce demonstrează că acțiunile pârâtului indicate în punctul 2 au fost strânse legate de acțiunea reconvențională; *(ii)* astfel, instanța a constatat lipsa unor relații contractuale dintre părți cu caracter retroactiv.
- *încasarea cheltuielilor de judecată*, deoarece reclamantul nu a avut câștig de cauză, așa cum cere art. 94 alin. (1) și 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

4. *Hotărăşte* că reclamantul Tudor ȘEPTELICI este obligat să plătească în bugetul de stat suma bănească în mărime de **4.241,16 (patru mii două sută patruzeci și unu, 16) de lei** *în măsură* în care reclamantul nu a plătit taxa de stat la depunerea cererii și a pierdut procesul judiciar în acțiunea reconvențională (art. 98 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă).
5. Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Ungheni.
6. Hotărârea judecătorească va deveni definitivă în condițiile art. 254 din Codul de procedură civilă.

Hotărârea judecătorească integrală este pusă la dispoziția participanților la proces, prin remiterea acesteia la domiciliul/sediul lor cunoscut de către instanța judecătorească și prin plasarea pe pagina web – „https://jun.instante.justice.md/”, în ordinea prevăzută de legea procedural civilă.

Constantin CHILIAN
judecător